

BÖLÜM 1

Gastrointestinal Sistem Kanseri Epidemiyolojisi

Tuba Duygu YILMAZ¹

Giriş

Ülkemizin ve dünyanın nüfusu her geçen gün artmaktadır. Bununla birlikte yıllık yeni tanı alan kanserli hasta sayısında da artış gözlenmektedir. **Dünyada her 5 kişiden biri hayatları boyunca kansere yakalanmakta ve 8 erkekten 1'i ve 11 kadından 1'i kanser sebebiyle hayatını kaybetmektedir.** Dünya çapında, kanser tanısı aldıktan sonraki 5 yıl içinde hayatta olan toplam insan sayısının **50.6 milyon** olduğu tahmin edilmektedir (1).

Yeni tanı alan kanser vakalarının %60'ından ve kanser nedeniyle ölümlerin ise %70'inden fazlasından; en yaygın 10 kanser türü sorumludur. Dünya genelinde ortaya çıkan en yaygın kanser kadın meme kanseridir (yeni vakaların %11,7'si). Bunu akciğer kanseri (%11,4), kolorektal kanser (%10), prostat kanseri (%7,3) ve mide kanseri (%5,6) izlemektedir (1).

Ölüme en çok sebep olan kanserlerin önde gelen nedeni akciğer kanseridir (toplam kan-

sere bağlı ölümlerin %18'i). Bunu kolorektal kanser (%9,4), karaciğer kanseri (%8,3), mide kanseri (%7,7) ve kadın meme kanseri (%6,9) izlemektedir (1).

Türkiye nüfusu 2020 yılında 84.339.067 iken, yıllık yeni kanser vaka sayısı 233.834 ve kanser nedeniyle olan ölüm sayısı 126.335 olarak bildirilmiştir. 2018 yılında Türkiye nüfusu 81.916.866 iken, yeni vaka sayısı 210.537 ve kanser nedeniyle olan ölüm sayısı 116.710 olarak bildirilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Türkiye Kanser İstatistikleri, 2020 (1)

Nüfus	84339067
Yeni kanser sayısı	233834
Kansere bağlı ölüm sayısı	126335
5 yıllık sağ kalan kişi sayısı	581636

2020 yılında her iki cinsiyette her yaştan kanser vaka sayılarına baktığımızda toplam vaka sayısı 233834'tür. Bunun 41264'ü (%17,6) akciğer kanseri, 24175'i (%10,3) meme kanseri, 21191'i (%9,1) kolorektal kan-

¹ Uzm. Dr., Mersin İl Sağlık Müdürlüğü, tubady@yahoo.com

Pankreas Kanseri

Ekzokrin pankreasın malign tümörleri, Amerika Birleşik Devletleri'nde kansere bağlı ölümlerde önemli yer tutar. Ancak ülkemizde insidansı daha düşüktür. İleri yaşta ve erkek cinste daha sık görülür.

Pankreas Kanseri Risk Faktörleri:

1. Alkol kullanımı
2. Sigara içimi
3. Kronik pankreatit
4. Diabet

Sonuç

Türkiye'de 2017 yılında yaşa standardize kanser hızı erkeklerde yüz binde 259,2 kadınlarda ise yüz binde 187'dir. Kadın ve erkekte toplamda ise kanser insidansı ise yüz binde 223,1'dir. Türkiye'de toplam 180.288 kişi yeni kanser tanısı almıştır. Son 5 yılın verileri değerlendirildiğinde gerek erkeklerde, gerekse kadınlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Türkiye 2017 kanser verileri; Dünya, Batı Asya, Orta ve Doğu Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde en son kanser verileri olan 2020 yılı GLOBOCAN verileri ile karşılaştırılmıştır. Buna göre; Türkiye kanser insidansı dünya insidansının bir miktar üzerinde seyretmektedir (28). Ülkemizin de içinde yer aldığı Batı Asya bölgesi kanser insidansları ortalaması Türkiye ortalamasından düşüktür. Orta ve Doğu Avrupa ve Amerika gibi gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkelerin kanser insidansları, ülkemize göre daha yüksektir. Ülkemizde görülen ilk 5 kanser türü ile dünyada ve diğer gelişmiş ülkelerdeki kanser türleri arasında benzerlikler görülmektedir. Erkeklerde trakea, bronş ve akciğer kanseri (56,7/100.000 kişide Yaşa göre standardize edilmiş hız (YSH) , kadınlarda ise

meme kanseri (47,7/100.000 kişide YSH) en çok görülen kanser türleridir (28). Kolorektal kanserler hem kadınlarda hem de erkeklerde üçüncü sırada yer almaktadır. Sıklığı erkeklerde yüz binde 25,1 iken kadınlarda yüz binde 14,7'dir.

Kaynaklar

1. <https://www.drozdogan.com/turkiye-kanser-istatistikleri-2020/> 16.12.2021 tarihinde ulaşılmıştır.
2. Turkey, Global Cancer observatory (2021). 09.12.2021 tarihinde <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/populations/792-turkey-fact-sheets.pdf> adresinden ulaşılmıştır.
3. Bray F, Ferlay J, Soerjomataram I, et al. Global Cancer Statistics 2018: GLOBOCAN Estimates of Incidence and Mortality Worldwide for 36 Cancers in 185 Countries. *Cancer J Clin.* 2018;68(6):394-424.
4. Gültekin M, Boztaş G. Türkiye Kanser İstatistikleri. T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Kanser Savaş Daire Başkanlığı, 2016.
5. Napier KJ, Scheerer M, Misra S. Esophageal cancer: A Review of epidemiology, pathogenesis, staging workup and treatment modalities. *World J Gastrointest Oncol.* 2014;6(5):112-120.
6. Pohl H, Sirovich B, Welch HG. Esophageal adenocarcinoma incidence: are we reaching the peak? *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev.* 2010;19(6):1468-1470.
7. Siegel RL, Miller KD, Fuchs HE, et al. Cancer Statistics, 2021. *CA Cancer J Clin.* 2021;71(1):7-33.
8. Jemal A, Bray F, Center MM, et al. Global cancer statistics. *CA Cancer J Clin.* 2011;61:69-90.
9. Fan J, Liu Z, Mao X, et al. Global trends in the incidence and mortality of esophageal cancer from 1990 to 2017. *Cancer Med.* 2020;9(18):6875-6887.
10. Gholipour C, Shalchi RA, Abbasi M. A histopathological study of esophageal cancer on the western side of the Caspian littoral from 1994 to 2003. *Dis Esophagus.* 2008;21(4):322-327.
11. Tran GD, Sun XD, Abnet CC, et al. Prospective study of risk factors for esophageal and gastric cancers in the Linxian general population trial cohort in China. *Int J Cancer.* 2005;113(3):456-463.
12. Siegel R, Ma J, Zou Z, Jemal A. Cancer statistics, 2014. *CA Cancer J Clin.* 2014;64(1):9-29.
13. Parkin DM. Epidemiology of cancer: global patterns and trends. *Toxicol Lett.* 1998;102:227-234.
14. Pisani P, Parkin DM, Ferlay J. Estimates of the worldwide mortality from eighteen major cancers in 1985. Implications for prevention and projections of future burden. *Int J Cancer.* 1993; 55(6):891-903.
15. Haenszel W. Variation in incidence of and mortality from stomach cancer, with particular reference to the United States. *J Natl Cancer Inst.* 1958;21(2):213-262.
16. Zhu AL, Sonnenberg A. Is gastric cancer again rising? *J Clin Gastroenterol.* 2012;46(9):804-806.

17. Jemal A, Siegel R, Ward E, et al. Cancer statistics, 2006. *CA Cancer J Clin.* 2006;56(2):106-130.
18. DeSesso JM, Jacobson CF. Anatomical and physiological parameters affecting gastrointestinal absorption in humans and rats. *Food Chem Toxicol.* 2001;39(3):209-228.
19. Chow WH, Linet MS, McLaughlin JK, et al. Risk factors for small intestine cancer. *Cancer Causes Control.* 1993;4(2):163-169.
20. Neugut AI, Jacobson JS, Suh S, et al. The epidemiology of cancer of the small bowel. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev.* 1998;7(3):243-251.
21. Islami F, Ward EM, Sung H, et al. Annual Report to the Nation on the Status of Cancer, Part 1: National Cancer Statistics. *J Natl Cancer Inst.* 2021;113(12):1648-1669.
22. Global Burden of Disease Cancer Collaboration, Fitzmaurice C, Allen C, et al. Global, Regional, and National Cancer Incidence, Mortality, Years of Life Lost, Years Lived With Disability, and Disability-Adjusted Life-years for 32 Cancer Groups, 1990 to 2015: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study. *JAMA Oncol.* 2017;3(4):524-548.
23. Doubeni CA, Laiyemo AO, Major JM, et al. Socioeconomic status and the risk of colorectal cancer: an analysis of more than a half million adults in the National Institutes of Health-AARP Diet and Health Study. *Cancer.* 2012;118(14):3636-3644.
24. Doubeni CA, Major JM, Laiyemo AO, et al. Contribution of behavioral risk factors and obesity to socioeconomic differences in colorectal cancer incidence. *J Natl Cancer Inst.* 2012;104(18):1353-1362.
25. Klabunde CN, Cronin KA, Breen N, et al. Trends in colorectal cancer test use among vulnerable populations in the United States. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev.* 2011;20(8):1611-1621.
26. Yamaguchi K, Chijiwa K, Ichimiya H, et al. Gallbladder carcinoma in the era of laparoscopic cholecystectomy. *Arch Surg.* 1996;131(9):981-984.
27. Southern Surgeons Club. A prospective analysis of 1518 laparoscopic cholecystectomies. *N Engl J Med.* 1991;324(16):1073-1078.
28. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanserdb/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2017.pdf, adresinden 16.12.2021 tarihinde ulaşılmıştır.